

Haqniq Yabyu Hhaolhoq
哈尼族起源歌

演唱：罗有忠

搜集整理：白居易

杨仕良

张红梅

云南民族出版社

Haqniq Yabyu Hhaolhoq

哈尼族起源歌

HANIZU QIYUAN GE

演 唱：罗有忠

搜集整理：白居舟

杨仕良

张红梅

云南民族出版社

图书在版编目 (CIP) 数据

哈尼族起源歌. 哈尼、汉/白居舟, 杨仕良, 张红梅
著. —昆明: 云南民族出版社, 2008. 12

ISBN 978 - 7 - 5367 - 4256 - 7

I. 哈… II. ①白…②杨…③张… III. 哈尼族—民
歌—中国—选集—哈尼语、汉语 IV. J642. 215. 4

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2008) 第 001867 号

作品名称	Hanizu Qiyuan Ge 哈尼族起源歌
责任编辑	杨羊就
装帧设计	岳 南
出版发行	云南民族出版社 (昆明市环城西路 170 号 邮编: 650032)
印 制	云南民族印刷厂
开 本	889mm × 1194mm 1/32
印 张	11.75
字 数	280 千
版 次	2008 年 12 月第 1 版
印 次	2008 年 12 月第 1 次
印 数	0001 ~ 1000 册
定 价	50.00 元

ISBN 978 - 7 - 5367 - 4256 - 7/K · 1152

Hu Kov

目 录

Haqniq Yabyu Byu	(1)
哈尼族起源	
Heilma Duqbyu Byu	(70)
梯田的起源	
Huvqpuv Hapuv Puv	(115)
翻年翻月	

目 录

哈尼族起源	(232)
梯田的起源	(275)
翻年翻月歌	(302)
后 记	(370)

Haqniq Yabyu Byu

哈尼族起源

Haqniq yabyu byu

哈尼族起源

Haoqmeil sivnav aqma byu

于水乌鸦栖息之地

Jol e Haqniq aoqnav colsol

哈尼似乌鸦纯种

Aoqnav aqma daolteil palnav tiq byuq eq

乌鸦阿玛背上挂一块黑布

Aqdu Haqniq ya e lolhal duqzaq

咱们哈尼生活在森林旁边

Daolyeiv myuqheil meeq nei tivq koq movq

需要一块好山地种蓝靛

Daqma aol laq daoheil palnav tivq zuvq movq

需要父母做的一套黑衣服

Saoq laol oqtov kaolzaq movq

需要长三度的一块包头布

哈尼族起源歌 · Haqniq Yabyu Hhaolhoq

Tov zeil niq pyu keeqseq teiq

包头布两头绣狗牙

Aqbyu galhu

古代阿夔时

Sseilna kuqzaq colssaq buldul hel laq sol

夏季砣扎节用人腿上祭

Sseilna kuqzaq colssaq buldul maq hel qivq al

夏季砣扎节不能用人腿上祭了

Yolpuq Yolsal ssaqxo yil niaq

优朴优萨这俩兄弟

Sseilna kuqzaq niuqsaq buldul hel lal

夏季砣扎节改用牛腿来上祭

Sseilna kuqzaq niuqsaq buldul maq hel al laoq

如果夏季砣扎节不上祭牛腿

Deitavq kal cuv maq mal qivq wul

田地里种的庄稼颗粒不会饱满

Sseilna kuqzaq niuqsaq buldul hel sol

夏季砣扎节用牛腿来上祭后

Deitavq kal cuv qiq jol mal lal ngal

田地里的庄稼颗粒会饱满

Deilhhaol zeiq qu tivq heiq deivq lal ngal

田野放养的牲畜会兴旺

Puhhaoq meeq nei byulzaol sal lal nga yiq

村庄吉祥儿女会成双

Niuq seivq byu e Yolpuq Yolsal byu laq ngal

开杀祭牛的就是优朴优萨俩兄弟

Zaolhu hhavqcaoq meeq nei peilpul maq bi dao al

从此哈尼祭寨神不让穿白衣

Siqhhyu zoqnia Eelsiv bolmol aqnia sal wul

石伟北部欧醒波么地方好啊

Haqhol yabyu byu

彝族起源

Haoqmeil zallaq aqma byu

于弘美渣腊阿玛栖息之地

Siqhhyu zoqnia Eelsiv bolmol aqnia sal wul

石伟北部欧醒波么地方好啊

Pulniul yaby byu

蒲纽起源

Eelsiv kovqbiavq byu

于欧醒果扁栖息之地

Siqhhyu zoqnia eelsiv bolmol aqnia sal wul

石伟北部欧醒波么地方好啊

Puvlaq yabyu byu

卜拉起源

Laolao taoqcyuq miavnil aqma byu

于竜统统粹红眼阿玛栖息之地

Siqhhyu zoqnia eelsiv bolmol aqnia sal wul

石伟北部欧醒波么地方好啊

Guqha zoqnia milbil Haqniq milcaq aqwul maq taol movq al

哈尼族起源歌 · Haqniq Yabyu Hhaolhoq

不愿讲谷哈北部属地是哈尼家乡了

Aqmil nao Haqniq puvuv aolhhaol laolqei cuv laq wul

原先哈尼寨子建在谷哈北部中央

Eelma tivq lol niq jeiq pyuvq

一条大河成两样

Halsa zeiq deivq moqxiq eelcal duv lal wul

哈萨河水流出马屎马尿

Halsa eelmeil Haqniq lolhovq aqwul leil maq taol movq al

不愿提哈萨河的源头是哈尼水井了

Seiltav ssaqnil dol e yuq liq pievq lal sol

戏耍的小孩喝了就呕吐

Colmoq daqma dol e nal yaol duv lal sol

年迈的父母喝了就生病

Tivsol Guqha zoqnia Haqniq siivqtaol puvma

aqwul maq taol movq al

所以不愿提谷哈北部是哈尼的七千户大寨

Haqniq Pil sol Nav laoq zaoqgao maq jol qivq al

哈尼、批和娜不能在一起了

Aoqha zeil sol tivq kuv maq xavq qivq al

鸭子和老鹰不能睡一圈了

Tivsol sal e Haqniq hoqbi zalbil biñ lal movq al yil

所以谷哈的哈尼就要分家了

Sal e Haqniq hoqbi zalbil bil lal movq al taol wul

谷哈的哈尼说出要分家

Sal e Haqniq hoqbi zalbil bil lal ngal yiq

谷哈的哈尼分家就分吧

Haqniq aqda zalbil miqhuv laqhuvq qiq lal zoq

分家的哈尼父亲来认家产吧

Haqniq Pil sol Nav laoq zaoqgao maq tyuyl qivq al

哈尼、批和娜不能混在一起了

Pulniul ya al aoq li tivq caoq

蒲纽生活在平地

Haqniq ya e lolhal

哈尼生活在森林

Byuqcaoq ya al lolhhuvq lolli

傣族生活在河谷

Puvlavq ya e deiqsil

卜拉生活在得斯

Haqhol ya e byullavq

彝族生活在奔琅

Haqniq Wuqqueiq Nav yaol maq dei

哈尼计谋不如娜然

Tivliq saqnia aqda Pulniul qeiq qivq Wuqqueiq

聪明的蒲纽却诡计多端

Qeiq qivq Wuqqueiq niuqgeel tivq hhao qeiq lal sol

用一张牛皮来算计

Bil lei milbil Navssaq meilcaq gee movq wul

分成的地盘当作娜然的土地

Bil lei milbil Haqniq tivq pav maq bivq

哈尼分不得一半地盘

Bil lei milbil Haqniq meilcaq maq qaol al

哈尼族起源歌 · Haqniq Yabyu Hhaolhoq

分成的地盘没有哈尼的份了

Qeiq qivq Wuqqeiq niuqgeel tivq hhao movq wul Laq

(哈尼) 要不要一张牛皮的计谋

Qeiq qivq Wuqqeiq niuqgeel tivq hhao maq movq al

(哈尼) 不要一张牛皮的计谋

Haqniq qeiq qivq Wuqqeiq havma hhyuq qil movq wul laq

哈尼要不要九大背箩的计谋

Haqniq qeiq qivq Wuqqeiq havma hhyuq qil maq movq

哈尼不要九大背箩的计谋

Haqniq qeiq qivq piulsiil moqnei q hhyuq qeiv movq wul laq

哈尼要不要九驮金银

Haqniq aqda piulsiil moqnei q hhyuq qeiv movq wul

哈尼需要九驮金银

Haqniq zyuq yaol maq nia

哈尼不善于为官

Jol e Haqniq neema yomeel ngeel sol

哈尼生来心眼长

Haqniq aqda neeqiq geeqcal beelluv ngeel sol

哈尼父亲心急如铜锅烧涨的开水

Haqniq pulsiil niq ssaoq niq neevq neevq yil qavq al

哈尼的金银越花越浅

Haqniq pullsiq niq ssaoq niq beil beil yil qavq al

哈尼的金银越花越亡

Haqniq aqda zeiqbil miqhuvq laqhuvq qiq lal

哈尼男子来分家畜

Niuqssaq bil lal niuqma movq wul laq

分小牛或是要母牛

Niuqssaq bil lal niuqma movq wul yiq

分掉小牛要母牛

Ma lao haljol milyi ssaq laoq maq leiq

母牛所在之处小牛不撵

Ssaq lao haljol milyi ma laoq leiq yil qavq sol

小牛所在之处母牛撵去了

Ma lao qul dol maq hhoq ssaqmeeq zoq

母牛舍不得吃奶的小牛

Hoqyei da mol bivq la niuqceq maq mol

兄弟姐妹集资得的牛不见了

Dulma yoceq hal jav tivq sal tavl laq wul

leil maq taol movq al

不愿提当掉了姊妹所有的财物

Dulma neehha aqgeel siq e beivqssaq tavl laq wul

leil maq taol movq al

不愿提当掉了姊妹佩戴胸前的银铃

Dulma lavqhhuv pilxaoq ngaqsil baqba tavl laq wul

leil maq taol movq al

不愿提当掉了姊妹佩戴腰间的银鱼

Daqtav aqhyuq kultiv Albel

世间姑母剝帝阿卑

Dulma yoceq hal jav tivq sal tavl laq wul

leil maq taol movq al

不愿提当掉了姊妹所有的财物

Daolyei neevnil neevcav hhyuq gaoq leiq

哈尼族起源歌 · Haqniq Yabyu Hhaolhoq

找遍了九座高山的牵牛藤

Soqto qilpil niuqma cavhhaoq pavq

林中麂子套牛索

Soqto qilpil niuq na maq taoq

林中麂子不同牛

Baoldol qilssaq niuq na maq dul

野外麂子不象牛

Zeiq huvq aqhhol laqba

看牛的雇工

Galheiq zeiqeil hhoju dalmeiq maq xoq laq sol

没有锁上村口关牲畜的门栓

Hoqyei da mol bivq la niuqceq maq mol jil al

兄弟姐妹集资得的牛不见了

Aoqha zeil sol tivq kuv maq xavq qivq al yiq

鸭子和老鹰不能睡一圈了

Haqniq Pil sol Nav laoq zaoqgao maq jol qivq al

哈尼、批和娜不能在一起了

Saqnia aqda Pulniul toma lavqmoq saq lal movq al yiq

聪明的蒲纽将要挥舞大刀

Saqnia aqda Pulniul silcao caoqmiaq jiq

聪明的蒲纽男子打造铜箭头

Haqniq aqda geel jiq haqbao lavqpeil hhe sol

哈尼男子挥动竹棍迎接挑战

Haqniq aqda saq laol alcao meiqmeeq cevq

哈尼男子用长三度的阿草竹造箭

Saqniaq aqda Pulniul silcao caoqmiaq jiq

聪明的蒲纽男子打造铜箭头

Bev lei haolnuvq aoqheil saoq sev maq yil

射出的箭矢没有被三阵风吹斜

Bev lei qiq lavq Haqniq baoldul sso lal sol

一箭射出就击中哈尼的腿部

Aqlao kalsil tivq lav maq huvq movq al

人心一点也不愿服输啊

Haqniq yiqqeiq Nav yaol maq mi

哈尼计谋不如娜然

Haqniq aqda saoq laol alciao meiqmeeq cevq

哈尼男子用长三度的阿草竹造箭

Bev lei qiq lavq Navssaq baoldul maq sso

一箭射出没有击中娜然的腿部

Bev lei haolnuvq aoqheil saoq sev yil jil qavq sol

射出的箭矢被三阵风吹斜

Aqlao kalsil tivq lavq maq huvq movq al

人心一点也不愿服输啊

Navssaq aqlaoq heq sol Haqniq jolhhal teil lal sol

娜然高大的身躯挤占了哈尼的地盘

Sal e Haqniq colpol tivq xuq duvyil maq al

和平的哈尼就要背井离乡

Haqniq wuqqeiq Nav yaol maq dei laq sol

哈尼计谋不如娜然

Aqlao kalsil tivq lavq maq huvq movq al

人心一点也不愿服输啊

Aqmilnao Guqha zoqnia Haqniq

哈尼族起源歌 · Haqniq Yabyu Hhaolhoq

siivqtaol puvma aqwul maq taol movq al
不愿提谷哈左仰曾经是哈尼的七千户大寨

Lol na aqda haqjil maq ce meiqssaq saq wul
男子汉丈夫不成妻子受累
Huq bo ssaqyiuvmq lavq yaol caol sol
先生的长子用手牵着
Hhal bo aqn timeriqhhyu beeneiq pavq sol
后生的幼儿用石伟背带背着
Aqma meiqnaoq maq ce hujil saq wul
阿妈女儿不成丈夫受累
Qal lavq maq yeiv aqbeil siq puv naolyeivq caq sol
左手揩着伤心的鼻涕
Mal lavq maq yeiv meivbil naol sev aol sol
右手抹着悲伤的眼泪
Haoq bo ssaqyiuvmq lavq yaol caol sol
先生的长子用手牵着
Tivsol sal e Haqniq colpol tivq xuq duvyil maq al
和平的哈尼就要背井离乡
Haqniq aqda tiv mil aqgee puvsiq qiq yil maq al
哈尼男子就要到南方建新寨子去了

Haoq bao ssaqyiuvmq lavq yaol caol sol
先生的长子用手牵着
Hhal bo aqn timeriqhhyu beeneiq pavq sol
后生的幼儿用石魏背带背着
Tivq puv maq dil niq puv puvsiq qiq yil maq al

一寨容不下再建另一村

Hhaomu zoqnia Haqdaol Haqdei duvyil maq al

离开了倭木佐酿哈东哈得

Haoq bao ssaqyuvq lavq yaol caol sol

先生的长子用手牵着

Hhal bo aqnil siqhhyu beeneiq pavq sol

后生的幼儿用石伟背带背着

Laol na aqda haqjil maq ce meiqssaq saq

男子汉丈夫不成妻子受累

Meiqssaq maq ce hujil saq sil laq wul

妻子不成丈夫受累

Aqqu sal sol Siquhhyuq Heikov duvyil maq al

要离开别人的好地石伟恒果

Aqqu sal sol siqhhyu Heikavq duvyil maq al

要离开别人的好地石伟恒噶

Tivliq saqnia aqda Pulniul meelhov

caoqduq mol leil aq ngaol

只看见蒲纽男子建盖的瓦房

Saqnia aqda Pulniul byuqpav yaolzaq mol leil aq ngaol

只看见蒲纽男子建盖的分顶漂亮瓦房

Alneiq meiqheiq maq pav yovqyil laol wul

不安竹篾门房子照样暖和

Haqniq aqda zaoldaoq qaolluv tivq mol maq cuv

寨尾没有一间哈尼男子盖的茅屋

Zaolhuv huvqlei hellel hhaqma tivq caoq maq xuq laq wul

寨头不见树有一片寨神林

哈尼族起源歌 · Haqniq Yabyu Hhaolhoq

Haqniq aqda byullol yaolma wuqquq maq mol

没有哈尼男子盖的蘑菇房

Tivsöl jöl e Haqniq salmil puvma maq ngeel

如此这里不是哈尼建立的大寨

Haqniq salmil aqgee puvsiq qiq yil maq al

哈尼要往南方建村立寨

Aqqyu sal sol Kuvqkev aqzeq duvyil maq al

要离开人家的古狗阿资

Saq nia aqda Pulniul siqpieiv leiqdaoq haoqhhal hev nei

到达蒲纽男子立下石碑的地界

Haqniq maotuvq tivq baol niq pav javmil hev nei

到达哈尼用莫杜草作标记的界线

Jöl e Haqniq neema yomeel ngeel sol

哈尼生来心眼长

Haqniq neema mol e zeilhal aqkeeq zaq wul

哈尼贪图的财富被狗吃

Neema yeil e neeyeil haqluq bavqsev maq zaol nia sol

宽广的胸怀不会做竹壳扇子

Neeyeil haqluq hhalma maq zaol nia sol

宽胸不会做竹壳簸箕

Haqniq aqda neeteiq geeqcal beelluv hhaq sol

哈尼父亲心急如铜锅烧涨的开水

Neema yeil e neeyeil eiqhaoq daoqtaoq maq zaol nia sol

心胸开阔却不会做土锅底

Haqniq milbil moqluv taoqsiq maq mol jil al

标识哈尼地界的莫鲁同行都不见了